

טבת התשע"ז

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

**מדוע לא שלח יוסף אגרת לאביו להודיעו ולנחמו
לפרשות מקץ-ויגש (על פי שיעור של הרב יואל בן נון)**

5. אברבנאל שם סוף מ"א, שאלה ד: "למה התנכר יוסף לאחיו ודיבר אתם קשות, והלוא היה זה עוון פלילי, בהיותו נוקם ונוטר כנחש... ואיך אם כן, העטופים ברעב, וחוף מארצם בדרך רחוקה, ובניהם וטפם מייחלים להם, כל שכן אביו הזקן שבע רוגז ומלא דאגות, איך לא חמל עליו והרבה צער על צערו במאסר שמעון?"
- "הנה עם כל הניסיון שעשה יוסף לאחיו בעלילת המרגלים עוד נשאר ספק בליבו, האם היה להם אהבה עם בנימין, או אם היו עדיין שונאים את בני רחל אמו, ולכן רצה להביא את בנימין בפרט בניסיון הגביע, לראות אם ישתדלו להצילו... ויהיו בעיני יוסף בעלי תשובה גמורים, ויתוודע אליהם, ויטיב עמהם כמו שעשה"
6. עקידת יצחק סוף שער נ"ט: "תמנהי ממה שכתב הרמב"ן י"ל שעשה כדי שיתקיימו חלומותיו, כי מה תועלת לו כשיתקיימו, ואף כי תהיה תועלת לו, לא היה לו לחטוא נגד אביו; והחלומות – הנותן חלומות יגיש פתרונם! גם שתיראה סכלות עצומה שישתדל האדם לקיים חלומותיו, שהרי הם דברים אשר ייעשו שלא מדעת בעלים!"
7. ירמיהו כ"ג, כ"ח: "הַנְּבִיא אֲשֶׁר אֶתָּו חֲלוֹם יִסְפֹּר חֲלוֹם, וְאֲשֶׁר דִּבְרֵי אֶתָּו יְדַבֵּר דִּבְרֵי אֶמֶת – מֵה לַתְּבֹן אֶת הַבָּר נָאִם ה' "
8. הגמרא ברכות נה.: "אמר ר' יוחנן משום רשב"י: כשם שאי אפשר לָבֵר בלא תְבֹן, כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים; אמר ר' ברכיה: חלום אף על פי, שמקצתו מתקיים כולו אינו מתקיים; מנא לן - מיוסף, דכתב: 'והנה השמש והירח...' והיא שעתא אמיה לא הוות"
9. בראשית מ"ב, כ"א: "וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו: אֲבָל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ, אֲשֶׁר רֵאִינוּ צֶרֶת נַפְשׁוֹ בַּהֲתַחַנְנוּ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמְעֵנוּ..."
10. בראשית מ"ג, כ"ח: "וַיֹּאמְרוּ: שְׁלוֹם לְעַבְדְּךָ לְאֲבִינוּ עֹדְנֵנוּ חַי, וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ"

1. רש"י בראשית מ"א, ח': "ואין פותר אותם לפרעה - פותרים היו אותם אבל לא לפרעה שלא היה קולן נכנס באזניו ולא היה לו קורת רוח בפתרוןם שהיו אומרים שבע בנות אתה מוליד שבע בנות אתה קובר"
2. בראשית מ"ב ח'-ט': "וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת אָחָיו וְהֵם לֹא הִכְרָהוּ: וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֻמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם..."
3. בראשית ל"ז, ז': "וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מֵאֲלֵמִים אֲלֵמִים בְּתוֹךְ הַשָּׁדָה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמֵתִי וְגַם נִצְבָה וְהִנֵּה תִסְבְּיָנָה אֲלֵמֵתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוּיֵן לְאֲלֵמֵתִי"
4. רמב"ן בראשית מ"ב, ט': "כי יש לתמוה אחר שעמד יוסף במצרים ימים רבים והיה פקיד ונגיד בבית שר גדול במצרים, איך לא שלח כתב אחד לאביו להודיעו ולנחמו, כי מצרים קרוב לחברון כששה ימים, ואילו היה מהלך שנה היה ראוי להודיעו לכבוד אביו, ויקר פדיון נפשו ויפדנו ברוב ממון"
- "...אבל היה רואה [יוסף] כי השתחויית אחיו לו וגם אביו וכל זרעו אתו, אי אפשר להיות בארצם, והיה מקווה להיותו שם במצרים בראותו הצלחתו הגדולה שם, וכל שכן אחרי ששמע חלום פרעה שנתברר לו כי יבאו כולם שמה ויתקיימו כל חלומותיו"
- "ועל כן לא רצה להגיד להם אני יוסף אחיכם, ולאמור: מהרו ועלו אל אבי ושלח העגלות כאשר עשה עמהם בפעם השניה, כי היה אביו בא מיד בלא ספק; ואחרי שנתקיים החלום הראשון הגיד להם לקיים החלום השני; ולולי כן היה יוסף חוטא חטא גדול לצער את אביו ולהעמידו ימים רבים בשכול ואבל על שמעון ועליו, ואף אם היה רצונו לצער את אחיו קצת איך לא יחמול על שיבת אביו, אבל את הכל עשה יפה בעתו לקיים החלומות, כי ידע שיתקיימו באמת"

11. בראשית מ"ד, כ':
 "...וְאָחִיו מֵת וַיִּוְתֶר הוּא לְבִדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אֶהְבּוֹ"
 12. בראשית מ"ד כ"ז-כ"ח:
 "אַתֶּם יֹדְעֵתֶם כִּי שְׁנַיִם יִלְדָה לִי אִשְׁתִּי; וַיֵּצֵא הָאָחִיד
 מֵאֵתִי, וְאָמַר אֵד טָרַף טָרַף, וְלֹא רָאִיתִיו עַד הַנֵּה"
 13. בראשית מ"א, נ"א:
 "כִּי נִשְׁנִי אֶ-לֵהִים אֶת כָּל עַמְלִי וְאֵת כָּל בַּיִת אָבִי"
 14. בראשית מ"ה, ג':
 "וְלֹא יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק [עוֹד]..."
 "...הָעוֹד אָבִי חַי [וְאוֹהֵב]"